

Отримано: 15 квітня 2023 р.

Прорецензовано: 2 травня 2023 р.

Прийнято до друку: 5 травня 2023 р.

e-mail: elina.koliada@vnu.edu.ua

kalynovska@vnu.edu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-17(85)-14-18

Коляда Е. К., Калиновська І. М. Комунікативний підхід до вивчення іноземної мови в контексті забезпечення якості вищої освіти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острого : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17(85). С. 14–18.

УДК: 81'243:316.77]:378.016

Коляда Еліна Калениківна,
кандидат філологічних наук, професор,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Калиновська Ірина Миколаївна,
кандидат філологічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті йдеться про комунікативний підхід до вивчення іноземної мови здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в контексті забезпечення якості вищої освіти, що включає огляд основних очікуваних результатів забезпечення якості вищої освіти, розгляд особливостей комунікативного підходу до вивчення іноземної мови й аналіз його застосування.

Матеріалом дослідження слугує підручник *Speakout 2nd Edition (Upper Intermediate)* видавництва Pearson Education, який підтримується інтерактивною платформою MyEnglishLab, відповідає міжнародному стандарту CEFR і є одним з чинників забезпечення якості вищої освіти, що передбачає створення належних умов для особистісного і професійного розвитку здобувачів вищої освіти, успішної реалізації їхніх освітніх цілей і досягнення запланованих результатів навчання.

Ключові слова: комунікативний підхід, іноземна мова, підручник *Speakout*, якість вищої освіти.

Elina Koliada,
PhD in Philology, Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University
Iryna Kalynovska,
PhD in Philology, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University

THE COMMUNICATIVE APPROACH TO FOREIGN LANGUAGE LEARNING IN THE CONTEXT OF HIGHER EDUCATION QUALITY ASSURANCE

The article is focused on a communicative approach to learning a foreign language by the seekers of a higher education degree of the third (educational and research) level of higher education in the context of higher education quality assurance. The article includes a review of the main expected results of higher education quality assurance, the main features of the communicative approach to learning a foreign language and the analysis of its application.

The research material is taken from the coursebook *Speakout 2nd Edition (Upper Intermediate)* published by Pearson Education. The coursebook corresponds to CEFR, an internationally recognized standard. It comes with access to Pearson's MyEnglishLab, an online platform with additional practice activities. A high-quality textbook is one of the key factors of higher education quality assurance, which provides the creation of appropriate conditions for personal and professional development of seekers of a higher education degree, the successful implementation of their educational goals and achievement of planned learning outcomes.

The communicative approach involves the effective use of the English language in the educational process for the purpose of communication, exchange of knowledge in oral and written forms, sharing thoughts and information. It also aims at the formation and development of skills in all types of speech activity, mastering effective communication strategies in various types of intellectual and practical activities of seekers of a higher education degree, increasing their interest in the subject, their awareness of the English language as a means of international communication in the conditions of European integration and globalization.

Keywords: communicative approach, foreign language, coursebook *Speakout*, higher education quality.

Постановка проблеми. Відповідно до Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки (Стратегія розвитку, 2020), одним із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти є забезпечення її якості. У законі України «Про вищу освіту» поняття якості вищої освіти визначено як «відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості» (Закон України, 2019).

Забезпечення якості вищої освіти передбачає «створення належних умов для особистісного і професійного розвитку здобувача (студента, слухача), успішної реалізації ним освітньо-виховних цілей і досягнення запланованих результатів» (Якість вищої освіти, 2019: 10). На забезпечення якості вищої освіти впливає низка чинників, серед яких – політика та побудова внутрішніх систем забезпечення якості у закладах вищої освіти (далі – ЗВО), а також активність внутрішніх стейкхолдерів (керівники, викладачі, студенти) і зовнішніх стейкхолдерів (роботодавці, представники бізнес-середовища, громадськості, науковці, батьки). Американські дослідники виокремлюють чотири групи стейкхолдерів, які мають свою точку зору на визначення якості освіти: 1) провайдери (*providers*), наприклад, органи фінансування (*funding bodies*), громада (*community*), платники податків (*taxpayers*); 2) користувачі освітніх послуг (*users of products*), наприклад, студенти (*students*); 3) користувачі результатів навчання (*users of outputs*), наприклад, роботодавці (*employers*); 4) співробітники сек-

тора (*employees of the sector*), наприклад, науково-педагогічні працівники (*academics*) та адміністратори (*administrators*) (Schindler, 2015: 4).

Практика функціонування ЗВО свідчить про певні проблеми, які впливають на якість вищої освіти, на зразок зменшення кількості здобувачів ЗВО, демографічні та міграційні процеси, конкуренція ЗВО на ринку освітніх послуг, а також зниження рівня задоволення якістю вищої освіти з боку здобувачів, викладачів чи роботодавців тощо (Стратегія розвитку, 2020). Це спонукає науковців до пошуку шляхів покращення якості вищої освіти, що є на часі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Якість освіти є «комплексом характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості здобувачів» (Якість вищої освіти, 2019). Проблеми формування комунікативної компетентності здобувачів освіти є в полі зору низки вчених, на зразок Н. Бутенко, В. Вдовіна, В. Данилової, В. Ковтун, І. Тараненко, Л. Яковлевої та ін. Ефективному формуванню комунікативної компетентності здобувачів освіти сприяє комунікативний підхід до вивчення іноземної мови, який на думку Б. Тарнопольського, має враховувати такі три основні умови: 1) спрямованість навчання здобувача на вироблення навичок (граматичних, лексичних, фонетичних, мовленнєвих умінь), що забезпечують можливість здійснення іншомовної мовленнєвої діяльності під час спілкування, реалізацію мови в комунікації; 2) комунікативний характер вправ, які використовуються в навчальному процесі для вироблення навичок і мовленнєвих умінь, які мають бути різних рівнів, а найкраще – вправами найвищого рівня, що призначені для засвоєння мовного матеріалу і розвитку мовленнєвих умінь в реальній комунікативній ситуації, а також таких, що відповідають меті освітньої компоненти – розвитку комунікативної компетенції; 3) формування у здобувачів освіти спонукально-мотиваційної фази діяльності – створення потреби в іншомовному мовленнєвому спілкуванні (Тарнопольський, 1993: 52–53).

Л. В. Кушмар та Л. А. Колот зазначають, що основним завданням вищої освіти сьогодення є забезпечення ефективною та якісною підготовкою здобувачів освіти, яку в сучасному світі неможливо уявити без використання сучасних підходів до навчання, що дозволяють зробити заняття продуктивними й цікавими не тільки для здобувачів освіти, які вільно користуються сучасними електронними пристроями, а й для викладачів, забезпечуючи оптимізацію управління навчальним процесом (Кушмар, 2019: 57).

Мета нашого дослідження – розглянути особливості використання комунікативного підходу до вивчення іноземної мови в контексті забезпечення якості вищої освіти. Для досягнення мети необхідно вирішити низку **завдань**: окреслити очікувані результати забезпечення якості вищої освіти; висвітлити риси комунікативного підходу до вивчення іноземної мови й проаналізувати особливості його застосування для вивчення англійської мови здобувачами вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Матеріалом дослідження слугує підручник *Speakout (Upper Intermediate) 2nd Edition* (Wilson, 2015) видавництва *Pearson Education*, який розроблений на основі автентичних матеріалів програм BBC (англ. *British Broadcasting Corporation* – Британська радіомовна компанія Бі-бі-сі) і відповідає міжнародному стандарту CEFR (англ. *Common European Framework of Reference for Languages* – Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти). Підручник дозволяє максимально наблизити процес вивчення англійської мови до сучасних реалій та охоплює всі аспекти засвоєння мови: читання, письмо, говоріння та аудіювання, а також дає змогу здобувачам виконувати у зручний час завдання на інтерактивній он-лайн платформі *MyEnglishLab*, що слугувало критерієм відбору цього комплексу для освітнього компонента, який вивчається. У 2018 р. Волинський (тоді – Східноєвропейський) національний університет імені Лесі Українки уклав угоду про співпрацю з компанією *Diternal Education* – офіційним представником освітньої корпорації *Pearson* в Україні.

Виклад основного матеріалу. Зовнішні й внутрішні стейкхолдери мають різне очікування щодо якості освіти, зокрема здобувачі освіти асоціюють якість освіти із ЗВО, своєю освітньою програмою чи освітніми компонентами, які вивчають: *“Each group has a different perspective on quality. For example, students associate quality with the institution they attend, the program in which they enrol, and the course they complete”* (Wilson, 2015: 4). Місія сучасного ЗВО полягає в тому, щоб «створити для кожного студента сприятливе освітнє середовище, спрямувати його на самостійну навчально-пізнавальну, науково-дослідницьку, професійно-практичну діяльність, а також зорієнтуватися в конкурентному середовищі, визначитися у власних освітньо-професійних пріоритетах, побудувати індивідуальну траєкторію навчання і виховання, виробити дієвий алгоритм реалізації» (Якість вищої освіти, 2019: 10).

Серед очікуваних результатів забезпечення якості вищої освіти за Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки (Стратегія розвитку, 2020: 56) зазначено оновлення матеріально-технічної та лабораторної бази, інформаційного забезпечення, бібліотечних фондів ЗВО до рівня світових стандартів, впровадження нових методів і підходів у викладанні, а також набуття здобувачами високого рівня універсальних і професійних компетенцій. У зв'язку з цим, важливим є використання інтерактивної платформи *MyEnglishLab*, яка реалізує «комплекс методичних, дидактичних, педагогічних і психологічних принципів та підвищує ефективність вирішення комунікативних завдань, розвиває різні види мовної діяльності, формує стійку мотивацію іншомовної діяльності здобувачів вищої освіти» (Кушмар, Колот, 2019: 57).

Мета освітнього компоненту «Іноземна мова» – дати здобувачам вищої освіти практичні знання лексики та граматики англійської мови й розвинути у них розуміння того, як англійська мова використовується для спілкування. Застосування комунікативного підходу передбачає активне використання англійської мови у навчальному процесі з метою спілкування, обміну знаннями в усній та писемній формах, думками, інформацією, націлює на формування і розвиток умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності, опанування ефективних стратегій спілкування у різних видах інтелектуальної і практичної діяльності здобувачів вищої освіти, підвищення їхнього інтересу до освітнього компонента, усвідомлення ними англійської мови як засобу міжнародного спілкування в умовах євроінтеграції і глобалізації.

Основна ідея комунікативного підходу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти, щоб стати ефективними користувачами мови, повинні не тільки здобувати знання (наприклад, знати граматичні, лексичні та вимовні норми), а й розвинути навички та вміння використання мовних знань для реальних комунікативних цілей. Використання підручника *Speakout 2nd Edition (Upper Intermediate)* дає змогу систематично розвивати навички говоріння, читання, аудіювання та письма за допомогою широкого набору реалістичних видів навчальних завдань, які забезпечують максимум практичних можливостей для

використання мови, що вивчається. Наприклад: *Work in pairs. Design a one-hour walking or cycling tour of a town/city you know for a visitor* (Wilson, 2015: 123); *Work in pairs and discuss. What crimes are the most common in your city/town?* (Wilson, 2015: 104).

Підручник *Speakout* створений на підставі методики модульного навчання. Кожен модуль має ідентичну структуру: спочатку вводиться й опрацьовується нова лексика та граматики, потім вивчається один із елементів функціонального стилю (наприклад, *polite enquiries, persuading, adding emphasis, expressing likes and dislikes, handling an awkward situation*). Завершується модуль переглядом відео та низкою завдань до нього. Формальні аспекти мови (граматика, лексика, фонетика) подані в комунікативних контекстах для того, щоб у здобувачів освіти формувалося безпосереднє розуміння того, як ці мовні одиниці вживати у мовленні. У підручнику запропоновані вправи для засвоєння основних мовних одиниць, а саме:

– фонем (звуків), наприклад: *Add vowels to complete the words* (Wilson, 2015: 66); *Listen and check. Then listen and repeat, paying attention to the linking, the weak form of **and** /ən / and the dropping of /d/ in connected speech* (Wilson, 2015: 121);

– морфем (коренів слів, афіксів), наприклад: *Check what you know. Add a negative prefix to the words in bold to make them negative. Use dis-, in-, il-, im-, ir-, mis- or un-* (Wilson, 2015: 70); *Which adjectives in Exercise 1A become opposites by adding/removing a prefix/suffix?* (Wilson, 2015: 98);

– слів, наприклад: *Look at the email again. Underline six uncountable nouns and circle eight nouns which are usually found only in the plural. Use a dictionary if necessary* (Wilson, 2015: 49); *Work in pairs. Make a list of as many adjectives for describing films as you can remember* (Wilson, 2015: 126);

– словосполучень: *Read the text again. Underline six verbs and circle six adjectives which collocate with **idea(s)*** (Wilson, 2015: 62); *Underline two adverb + past participle combinations in paragraph 3 of the review* (Wilson, 2015: 118);

– речень, наприклад: *Look at the list and complete the sentences* (Wilson, 2015: 42); *Rewrite the sentences using a participle clause* (Wilson, 2015: 120).

З оперттям на комунікативний підхід, пов'язаний з питаннями ефективності спілкування, міжособистісними аспектами комунікації та психологічною культурою особистості, автори підручника пропонують більшість вправ, для виконання яких потрібний комунікативний партнер. Тобто здобувачів вищої освіти заохочують працювати разом в парах чи групах для того, щоб забезпечити максимальну кількість можливостей для взаємного усного та письмового спілкування англійською мовою. Завдяки роботі в парах чи у групах кожен здобувач вищої освіти має більше часу на говоріння, аніж якби він на занятті відповідав тільки викладачу.

Важливо, що у підручнику граматики взаємодіє з лексикою, наприклад, прямі і непрямі запитання вивчаються у межах теми про невимушену розмову, а непрямі мови – у межах теми про засоби масової інформації. Ефективність роботи з формування лексичних і граматичних навичок забезпечується наявністю різноманітних контекстів і діалогів, що відображають реалії сучасного світу і реальні життєві ситуації. Регулярне повторення лексичних одиниць і граматичних структур у типових контекстах їх використання є необхідним чинником для розвитку розуміння того, як функціонує мова.

Введення лексичних одиниць в контексті тем є ефективним шляхом вивчення лексики. Під час відбору лексики автори підручника враховують дані комп'ютеризованих лексичних досліджень, які підтверджують не тільки частотність певних лексичних одиниць у прикладах вживання носіїв мови, але й контексти, в яких ці лексичні одиниці регулярно трапляються, та їх найбільш типові значення. Як зазначає Є. В. Долинський, знання іноземної мови асоціюється із знанням слів, а володіння мовою – з лексичними навичками, які забезпечують функціонування лексики у спілкуванні. Лексичні навички розглядають як найважливіший і невід'ємний компонент змісту навчання іноземної мови, а їх формування є метою навчання лексичного матеріалу (Долинський, 2015: 179–180). Засвоєння іноземної лексики – це тривалий і трудомісткий процес, що передбачає як безперервне накопичення і розширення словникового запасу, так і оперування лексичними одиницями у різних видах мовленнєвої діяльності.

Формування лексичної компетентності тісно пов'язане з формуванням граматичної компетентності. Граматична компетентність – це здатність людини до коректного граматичного оформлення своїх усних і писемних висловлювань та розуміння граматичного оформлення мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок і знань та граматичної усвідомленості (Методика навчання, 2013: 234). Сформована граматична компетентність є одним з найважливіших чинників, який впливає на загальний рівень володіння іноземною мовою, адже вона є компонентом іноземної комунікативної компетентності. Автори посібника заохочують здобувачів вищої освіти самостійно формулювати правила, щоб вони могли продемонструвати своє розуміння того, як і коли використовувати граматичну структуру. Наприклад: *Work in pairs and complete the rules for choosing between the present perfect simple and the present perfect continuous. Give examples from the sentences in Exercise 5A.* (Wilson, 2015: 21).

Здобувачі вищої освіти розширюють і зміцнюють свій словниковий запас і повторюють вивчені граматичні структури під час читання. Тексти для читання можна використовувати інтенсивно або екстенсивно, і завдання для розуміння текстів можна давати до читання, під час читання і після читання. Важливо розвивати у здобувачів вищої освіти різні навички та уміння читання іноземною мовою, пропонуючи їм різноманітні вправи, які передбачають:

1) переглядове читання (*skimming*), тобто читання типу «знімання вершків» для отримання загального уявлення про тему й коло питань, що розглядаються у тексті, наприклад: *Student B: quickly read the text on this page. Which four questions above does it answer?* (Wilson, 2015: 119);

2) пошукове читання (*scanning*), тобто читання типу «сканування» для знаходження якоїсь конкретної інформації, наприклад: *Read the article and find two examples of false memories* (Wilson, 2015: 104);

3) ознайомче читання (*gist reading*) заради формулювання власних висновків, наприклад: *Read the article again. Are statements 1–6 true (T) or false (F)?* (Wilson, 2015: 104);

4) читання заради короткого переказу основного змісту (*summarizing*), наприклад: *Read the story. What happened and how did the man get out of the situation without being hurt?* (Wilson, 2015: 113).

Надзвичайно важливо, щоб викладачі заохочували здобувачів вищої освіти до екстенсивного читання англійською мовою, яке є одним із основних шляхів оволодіння мовою. Воно допоможе здобувачам вищої освіти самостійно здобувати та опрацьовувати інформацію зі сфери їхньої діяльності з автентичних джерел, набувати нових знань.

У реальних процесах спілкування окремі види мовленнєвої діяльності функціонують, як правило, інтегровано, наприклад, розмова – це аудіювання і говоріння, а заповнення форми передбачає читання і письмо. У підручнику також є вправи на перевірку розуміння почутого, наприклад: *Listen again to the three conversations and answer the questions* (Wilson, 2015: 47); *Listen to someone talk about a film he never gets bored with watching. What is the film and what is the main reason he likes it* (Wilson, 2015: 116), вправи на опрацювання тексту і заповнення таблиці, наприклад: *Complete the table with the linking words/phrases in bold in the essay* (Wilson, 2015: 46); *Check what you know. Complete the table with the modal and semi-modal verbs underlined in sentences 1–6 below* (Wilson, 2015: 69).

Комунікативний підхід вимагає відкритої атмосфери співпраці й активної участі здобувачів вищої освіти у процесі їх навчання на занятті, де викладач стимулює їхні когнітивні процеси, заохочує їх висловлювати думки, ставити численні запитання, використовувати досвід, виражати почуття. На різних етапах заняття викладач виконує різні ролі: інформант (*informer*), консультант (*resource consultant*), спостерігач (*monitor*).

Роль викладача як носія інформації необхідна, наприклад, при вивченні нового матеріалу або коли необхідні пояснення до завдань; коли час переходить від одного етапу заняття до іншого і коли необхідно виправити помилки. Роль спостерігача найбільш важлива тоді, коли здобувачі вищої освіти працюють самостійно або в парах чи в групах. Під час цього етапу заняття викладач, рухаючись від однієї групи здобувачів освіти до іншої, надає індивідуальну допомогу тим, хто її потребує. Роль викладача як консультанта в повній мірі реалізується тоді, коли здобувачі вищої освіти працюють самостійно в парах чи в групах і потребують порад, наприклад, щодо змісту завдання.

Домашні завдання і тести здобувачі вищої освіти виконують на сайті *myenglishlab.com*. Для цього вони отримують код доступу до особистого кабінету на інтерактивній онлайн-платформі *MyEnglishLab*. Для реєстрації та створення облікового запису використовується код доступу. За допомогою ідентифікатора курсу здобувачі вищої освіти підключаються до курсу викладача. Після проходження кожної теми викладач відкриває доступ до відповідних вправ та тестів, визначаючи терміни їх виконання. Задане викладачем завдання з'являється у розділах *To Do List* (Список завдань), *Calendar* (Календар) та *Recent Activity* (Нещодавні дії).

Оцінки для більшості практичних вправ і завдань виставляються автоматично. Однак деякі вправи викладач оцінює самостійно, наприклад, усне мовлення і письмо. Здобувач вищої освіти має можливість ознайомитися з одержаними оцінками в розділі *Gradebook* (Журнал успішності). У цьому розділі також видно прогрес здобувача освіти, а саме: відсоток правильно виконаних завдань за модулями, час, витрачений на кожну тему, оцінку окремих навичок (граматика, аудіювання, читання тощо). За допомогою вкладки *Messages* (Повідомлення) можна спілкуватися як з викладачем, так і з іншими здобувачами вищої освіти, які проходять цей курс.

Висновки. Враховуючи те, що основна функція мови є комунікативна, комунікативний підхід до вивчення іноземної мови можна назвати основним, найважливішим. З аналізу матеріалу дослідження стає зрозуміло, наскільки комплексним та різноманітним є використання комунікативних завдань у процесі вивчення іноземної мови у ЗВО. При цьому, навчання спрямоване не на вивчення граматики чи лексики англійської мови, а на удосконалення комунікативної компетенції, тобто уміння правильно використовувати мову у відповідних реальних комунікативних ситуаціях. Забезпечення якості вищої освіти досягається поєднанням змісту програми вивчення іноземної мови, застосуванням комунікативного підходу, навчальних можливостей здобувачів вищої освіти та ресурсним забезпеченням освітнього компоненту.

Література:

1. Долинський Є. В. Методика формування іншомовної лексичної компетентності за допомогою посібника елективного курсу «Моя Франція». *Проблеми сучасного підручника*. 2015. Вип. 15(1). С. 179–186. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2015_15%281%29_22.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» № 392-IX від 18.12.2019. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text>.
3. Кушмар Л. В., Колот Л. А. MyEnglishLab як одна з інноваційних платформ змішаного навчання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2019. Вип. 89. С. 52–58.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
6. Тарнопольський Б. Методика викладання англійської мови. Київ : Вища школа, 1993. 167 с.
7. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ ; Ніжин, 2019. 176 с.
8. Schindler L., Puls-Elvidge S., Welzant H., Crawford L. Definitions of Quality in Higher Education: A Synthesis of the literature. *Higher Learning Research Communications*. 2015. Vol. 5(3). Pp. 3–13. URL : <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1132898.pdf>
9. Wilson J. J. Speak Out. Upper-Intermediate Student's Book and Active book with MyEnglishLab. Pearson Education Ltd., 2015. 176 p.

References:

1. Dolynskiy, Ye. V. (2015). *Metodyka formuvannya inshomovnoi leksychnoi kompetentnosti za dopomohoiu posibnyka elektyvnoho kursu «Moia Frantsiia»* [The Method of Forming Foreign Language Lexical Competence Owing to Elective Course Textbook «My France»]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka [Problems of the Modern Textbook]*. 15(1). Pp. 179–186. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2015_15%281%29_22 [in Ukrainian].
2. *Iakist vyshchoi osvity: teoriia i praktyka: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Quality of Higher Education: Theory and Practice: Teaching and Methodological Manual] / A. Vasyliuk, M. Dei (Academic Ed.). (2019). Kyiv ; Nizhyn. [in Ukrainian].
3. Kushmar, L. V. and Kolot, L. A. (2019). MyEnglishLab yak odna z innovatsiynykh platform zmishanoho navchannia [Myenglishlab as One of the Innovative Platforms in Blending Learning]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov»* [The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching»]. 89. Pp. 52–58. [in Ukrainian].

4. *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk* [Methods of Teaching Foreign Languages and Cultures: Theory and Practice: a Textbook] / Bihych, O. B., Borysko, N. F., Boretska, H. E. et al. S. Yu. Nikolaieva (Ed.). (2013). Kyiv : Lenvit. [in Ukrainian].
5. Schindler, L. et al. (2015). Definitions of Quality in Higher Education: A Synthesis of the literature. *Higher Learning Research Communications*. 5(3). Pp. 3–13. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1132898.pdf>
6. *Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 roky* [Strategy for the Development of Higher Education in Ukraine for 2021–2031]. (2020). Kyiv. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> [in Ukrainian].
7. Tarnopolskyi, B. (1993). *Metodyka vykladennia anhliskoi movy* [Methodology of teaching the English language]. Kyiv : Vyscha shkola. [in Ukrainian].
8. Wilson, J. J. (2015). *Speak Out. Upper-Intermediate Student's Book and Active book with MyEnglishLab*. Pearson Education Ltd.
9. *Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vdoskonalennia osvitnoi diialnosti u sferi vyshchoi osvity» № 392-IX vid 18.12.2019* [The Law of Ukraine «On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding the Improvement of Educational Activities in the Field of Higher Education». No. 392-IX of 18 December 2019]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> [in Ukrainian].